12 Lauku Avīze **Mājas viesis** SESTDIEN, 2000. GADA 12. AUGUSTĀ

JUBILEJA

GREIZIŅŠ un viņa zvēri

Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza direktors Rolands Greizipā rīt, 13. augustā, svinēs savu 50. dzimšanas dienu. Taujājot, vai 13. datums nes laimi, viņš paliek domīgs: "Nezinu. Daudzi no tā baidās, citiem tas patīsot ir nelaimīgs. Esmu 13. datumā piedzimis, un man ar to cīpars jāsadzīvo."

Rolands Greizipā dzimis Sibirijā Tomskas apgabalā Čaikas rajona Kolomenko – Grīvas sādžā (daudz kas varot pieminēties, bet šo vārdu virknējumu vīrā nekad neaizmirsīšot). Viņš atceras bargās Sibirijas ziemas, kad bērni -30 grādu salā skrējuši lauka ar mutei priekšā alzsietu šāliņi, dzīļās sniega kupenas. Māte viņu ar mēneši vedusi pie šuvējas pielaikot vatētas bikses un vējāku. Tādi viņi tur staigājuši. Dzīvoši gan pat ziemas spēlgoņi diebuši kaliņām kājām, un krievi, to redzot, teikuši, ka latvieši ir trakā - saldē savus bērnus. Krievi paši staigājuši filtos un valinkos. Tēva bija labi izremontējis dzīvokli, jo uzskatīja, ka vienalga, kur tu esi, sava vieta ir jāsakārto. Nedrīkst padoties, jo dzīve iet uz priekšu. "Lai gan bēju mazs zēns, no tiem gadiem daudz ko atminos. Man tur bija interesanti," piebilst Greizipā.

1957. gadā ģimene atgriezās Latvijā, Lubānā. Te pagāja Rolanda skolas laiks. Alviekste. Lubānas kāni. Lubānas ozoli. Makšķerēšana Alvieksē. Pavasara peldes ūpuikām bija vienotāsnāk, ka peldēšanas sezona jāatkāj līdz 1. maijam un vienalga, vai ūdeņi peldēja pēdējie ledus gabali, vai ūdens limenis sasniedza kritīsku atzīmi, vēl metās upēi, darba vasarā, ogošanā, sēņošanā. Tā tai Rolands Greizipā raksturo Lubānā pavadītos gadus.

Direktoram rūp visi zoodārza iemītniki

Pēc vidusskolas viņi pulkas devās uz Rīgu, un viņš ar lestāju Rīgas Politehniskajā institūtā, bet mācības drīz pameta un nācās pielaikot smagos armijas zābakus.

Pēc dienesta viņš sāka strādāt celtniecībā. Mūrnieks, betonētājs, montētājs – viņi darbi vedās no rokas. 70. gadu sākumā cēlās deviņstāvu ēka Purvciemā. Tad attal iestājās augstskolā, bet, kad piedzīma meita Agnija, studēšanu atbal pārtraucu, jo bija jāgādā par ģimeni. Vairākās darba vietās Greizipā strādāja par būvdarbu vadītāju, jo patika organizēt, kaut ko jaunu uzbūvēt. Tomēr sava ekspansivā raksturā dēļ darba vietas mainīja.

– Esmu Lauva, dzimis Tīgera gadā, un ar manu jūsu nav. Ja es kādam pasaku: "Tu man nepatīc, es aizeju," tad taļā paļā brīdī es dodos prom. Apakšā neskatos. Visus šīltus aiz sevis nodedzīnu desmit minūšēs, bez žinu, ka tas ir tīkai uz labu. Kas būs pēc tam, domāju vēlāk.

Atmodas laika sākumā, kad, kāda pazīnas aicināts, Rolands Greizipā ierādās zoodārzā pastrādāt, te bija tās karalauks – raku mi un neko darītāja. Tomēr zoodārza ekskāsāja, dzīvnieku bija daudz un cilvēki to apmeklēja. 1991. gadā Greizipam piedāvāja direktora vietniieka amatu, un pats sev par pārsteigumu viņš piekrita bet domāšanas, jo šāita, ka zina, kas te ir jādara. Cēlrus gadus vēlāk viņš kļuva par zoodārza direktoru.

– Strādāju kopā ar komandu, un gadu no gada, ko to pārveidojot, daudz ko iekārtojot pilnīgi no jauna, te nu ir tas rezultāts, ko apmeklētāji tagad redz, ko rāda televīzijā un par ko raksta prese. Naudas vienmēr ir par maz, vienmēr vajag vairāk, bet negaužāmies. Priēka, ka bīaksus nebāšanām un politiku strīdiem, kas vai ik dienas izskan masu medijos. Klausoties vai lasot par zoodārzu, cilvēki atpūsīsot un pasmaidīsot. Zoodārza ir mākslīniska darbība, kur vīsu laiku kaut kas top un veidojas, nekas neatkārtojas. Katru mīnī ceļam cīkāšā, domājam, mēkšjam, idejas rodam arī āraēmās, paņemot to labāko. Tomēr vēl ir daudz darba, lai zoodārzu savestu kārtībā. Jau trešo gadu neievedam dzīvniekus, jo nevēlamies nobāzt tos kādā stūrī, lai vālāk domātu, kur iekārtot tiem mītni.

Zoodārza direktorām vīsi ēsot mīļi, ne – tas esot par skaļu teikts – viņam

Zoodārza direktors mūsu lasītājiem saņēmāšās pārsteigumu – riskējot ar kodienu vai skrāpējumu rokā, viņš bija gatavs bildēties ar mazo pūšeņu – trīs mēnešu veco tīgerēnu Amūru.

SESTDIENAS, 2000. GADA 12. AUGUSTĀ

Vizitkarte

- **Rolands Greizipā** (dz. 1950. g. 13. augustā), kopā 1995. gada ir Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza direktors.
- **Izglītība:** pabīdīs studē Rīgas Tehniskajā universitātē komercziņbu koledžā tirgzinības un grāmatvedību.
- **Ģimene:** sieva Maruta, pēc izglītības ķīmiķe, pašlaik nekur nestrādā, meita Agnija, televīzijas raidījuma "Oranžā vanna" ideja autore un vadītāja, šogad beidza Latvijas Universitāti, turpināsi studijas maģistratūrā.
- **Vaļaspriekš:** makšķerēšana, patīk iekopt daļiņdārzu pie mājas Jūrmalā.
- **Dzimšanas dienas svētku vieta:** Jūrmalā ģimenes mājā, aicināsi kolēģi un draugi. Lielu balle nebūsot – uzkodas, gaļās cepšana uz grila, vīns, draudzīgās sarunas. Šādu apsēju jubilejā Greizipā sauc par dzimšanas dienu, pārējās – vienkārši par jubilejām.

Rolands Greizipā: – Vēlos zoodārzā panākt "jūras ģimeni" – nullēs punktu –, jo mēs japrojām esam zem āā ieņemētā "jūras līmeņa".

tie visi rūp. Kā gādīgai saimniecei, kura raugās, kā aug sivēns, gotiņa vai teliņš. Ejot garām zvēru mītnēm, Greizipā ar savieni apriņķojamiem apņuņāja, zvēri iekļaušās vīņa balsī. Tie uz vīņu raugās, un vīņam šķiet, ka dzīvnieki direktoru pazīst. Kad ieņēmi bija mazi, vīņam patīka ar šiem rotaļāties. Parasti gan bija jāsargā mugura, lai draukuļi, kuŗi to uzsvēra par koku, nagus izlaižuši, nerāpās augšup un neastraumēsu. Reiz pat šādi ni esot apskādējuši vīņa gaišo uzvalku.

Šad tad vīņam gribas pakāsāt tapira mugunu, kuŗi tādos brīžos labašīzā nogulas zemā, pabāzīndē pieri āsēštīm vai ponījam. Tīņēris un lauva gan šādu uzmanības apliecinājumu nesaprātsu. Direktors vēl piebilst, ka vīņam neesot bail no šiem pīšešīņem, bet tas nenozīmē, ka viņš vīesoties to mīnnē.

Gudrs, prasīgs, aspārtīgs

Greizipam šad tad gribas pasaopot, un vīņš cēr. Ja pienāk laika, kad viņš ir rīta tā mierīgi varēšot apsēsāgāt visas mītnes, pa eniedzot kādiem zvēriem barāmu, citiem ēbotīņu, burkānu, nedomājot par to, kur steidzīgi vajadzīgs remonts. Tagad viņš ir norūpējies par to, ka kaķu kaķns brūk kopā, jāiekārto pastāigas laukums brīdēšem un antilopēm, problēmas ir arī ar ēlīsou mītni. Bet, kad kāds objekts pabeigts, visi zoodārza darbīnieki sapulcējas kopā un sariko neliešas svinības. Pirmīs, kas par to priecājas, ir viņš pašīs.

– Priēka, ka pirma trīs gadiem atguvām lauvas, ka izveidotā tīgera laukuma, kuŗā pozitīvi novērtēts Eiropas līmeņi, pastāigas laukums nīlongiem. Tojp mājvieta kazām un lamām. Vienpersonīsku lēmumu jaunas mītnes veidošanai nepieņemu, mēs strādājām komandā, jo to, kāds apstākļi nepieciešami dzīvniekiem, vīsīašāk zina kopējs, kuŗš pie tā noatrādāja desmit, divdesmit gadus. Kamīejiem, piemēram, pietiek, ja vīsapkārt pastāigas laukumam izveidota metru platu akmeņu josta, jo akmeņiem tie pāri neķāps. Tomēr nācās to "apjozt" ar elektrisko gaņu, jo apmeklētāji kāpa pāri aizsargīosīai, lai nofotografētos ar kamīeļi fonā. Tagad izņācās, ka gans nepieciešams nevīa kamīeļiem, bet cilvēkiem.

Izmantojot plakāšu mītni un pastāigas laukumu, dzīvnieki jūtas labāk un veikamgāk vainīgas. Piedzīmst mazuļi zvēriem, kuriem pēcnācēju nav bijis gadiem. Aizbraucot uz Kārvenes ārpšelīeāsa bāši, kur klangi var īsstrādāties pa 30 hektāru lielīem laukiem, nevar nepamanīt, cik tiem lielīāā stāļā, cik apoļā spēka. Te tāctus apstākļus radīt nevaram, tomēr varam paplašināt pastāigas laukumu, īveidot baseinu, kur dzīvniekiem mazgāties, lai dīena viņiem paiet interesanti un nebūtu būrī jāstāigā āurpu turpu. Mēs jau šobrīd varēsim Prāgas ātvest īīrafu pāri, bet tad tārm būtu jāstrādā teātē, jo īrafu māja vēl tikai tiek projektēta, tās celtniecībai vajag lielus līdzekļus.

Zoodārza direktors teic, ka visi iemītniski esot vienlīdz jauki un nekad viena nebūšot sīrdī tuvāka, jo tad pārējie varot apvainoties. Mājās gan viņam ir savs mīlulis – suns Rembo, kuram ir 12 gadi un kuŗš tiek uzskatīts par pilntīsīgu ģimenes

locekli, tāpēc var atsaistīies jebkurā dīvānā. Kādreiz Greizipā vakaros piepešīņies ar kūpošīņu pīnumīem un, lai naktīs nejustos pārāk vientuļš, paņēmis suni. Ar mazo Rembo nebija gaŗlaicīgi, tomēr tā īeti pastrādāt arī nebija iespējams – kuņņa grauza kūsāmas, vīlka tās lauką no īstabas un stiepa prom. Beigu beigās abi jutās noguruļi, bet vienīstabas dzīvošīņ īzkatījies kā kara laukā.

Ar ēetrkājīņo draugu kāpatas lielās. Sāmnieks nevar īlgāku laiku pavadīt promīņbrīņ, jo suns ir jāved pastāigā, jāsaro. Bet, ja dzīvniekīs ir pieņemts, tad par to ir jārūpējas – tā ir Greizipa pārliecība. Tomēr, mājās turot agresīvus dzīvniekus, mēģinot piepazīt tīgerēnus un pērtīņus, var sanākt lielas ziepes. Trīs gadu vecumā bīstams kļūst pat pērtīņēns, kuŗš maņņotā ir jautrs, interesants un pavisam nekaitīgs. Pauzīties tas kļūst agresīvs – iekož sāmniekam, sagrauž mēbeles. Kāda mājīņēja uzaudzināt krokodīlu, bet, kad plēsoņa vairs nebēja valdāms, sapēļēa akvārīju un poatīja mēbeles, sāmnieks zvanīja uz zoodārzu, vai nevarot to pieņemt.

Uz jautājumu, vai, strādājot šādā amatā un vīdē, kur vīsapkārt skan dzīvnieku balsīs, kur pavasaros valda nemiers, bet ziemā vīss ir naparasti klusu, cilvēks īemainās, Greizipā atsaka:

– Tā, kā no īepriekšējām darba vietām esmu atgājis, no īeļiemes neaizīetu. Esmu kļuvis gudrāks, aspārtāgāks, varbūt nākuši pa prasīgāks. Lauvam nav vēlams pierādīt savu teātrīņu un palaist mutē, lai gan īāļiet, ka vīņam ir taisnība. Nevajag meklēt piedzīvojumus pašam uz sava kaķa.

Rūpju dauņ, jo dzīvnieku ir daudz, bet vīņam kā īaiļā uzņēmumā vadītājam ir jāgādā arī par cilvēkiem, par to dīrošīņu, darba apstākļiem. Viena no pīrmajiem darbiem, ko viņš uzsāka, zoodārzā īika uzcelt normālas tualetes un dušas telpas. 21 hektāru lielais zoodārzs ir viena īiela saimniecība, kuŗā strādā ap 200 darbīnieku – ne tikai zīnoši bīologi, zvēru kopēji, veterinārārsti, bet arī celtnieki, santehnīķi un elektrīķi, dārzniēki. Ve ir sava barības virtuve, apaģērbs dienests un neliela autobāze.

– Mēs esam dzīvi, mēs esam daļa, te tāpat kā pie cilvēkiem pasaulē nomaina paaudzi, kā dzīvē ir skumji brīži, ir priecīgi mirkļi. Bet apmeklētājiem viennēr ir jāredz prieciīgie brīži – dzīvnieku ģimene, mazuļi. Kad ņēma, kādas ministrijas paklausībā jābūt zoodārzam, man jautāja: "Kas mēs esam – vide, kultūra, izglītība?" Mēs esam visas āīs īietas kopā, tāpēc es atbildēju: "Zoodārzs ir pats par sevi."

KAIJA ZEMBERGA
t. Attēlupena foto

2000

Lauku Avīze, 2000. gada 12. augusts

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza kabatas kalendārs, 2000

2002

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats, 2002

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza 90. jubilejai veltīts kalendārs, 2002

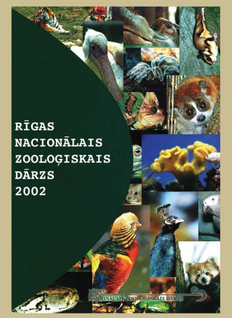

2003

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2003

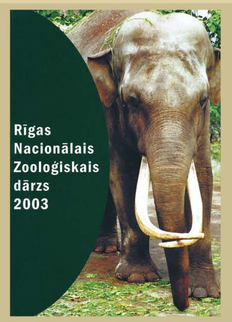

2001

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kabatas kalendārs, 2001

2004

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2004

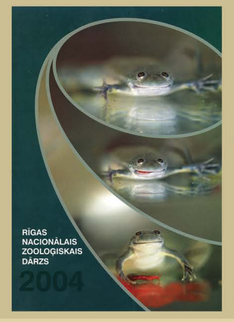

2005

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2005

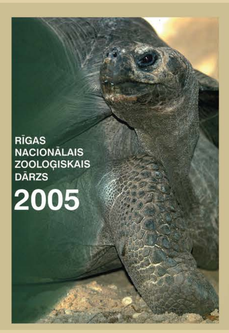

2006

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2006

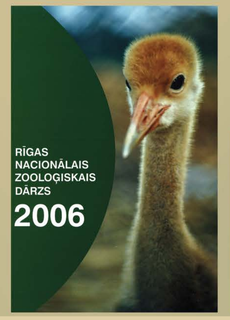

2007

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2007

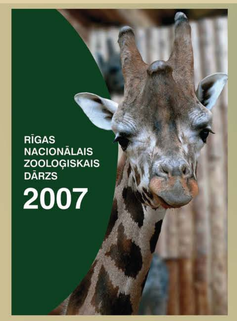

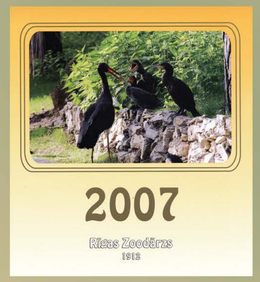

2008

Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2008

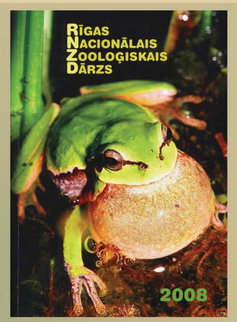

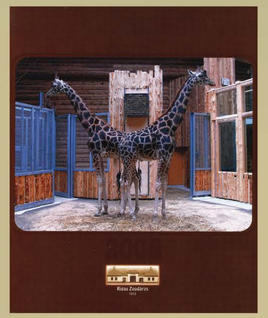

2009
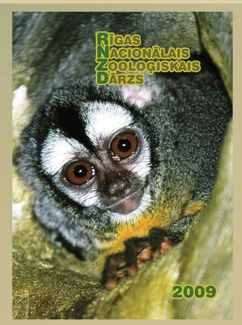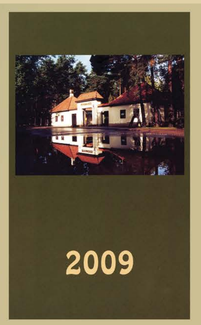
Rīgas Nacionālā Zooloģiskā dārza gada pārskats un kalendārs, 2009